

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap azétkülldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nemadunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Ki a hatalmasabb?

Pécs, 1899. október 30.

Még a mi aluszékony közvéleményünket is fölháborította az osztrák katonatiszteknek az az eljárása, hogy az ellenőrzési szemléken magyar szóval jelentkező tartalékosokat sorra lecsukadják. Kétségtelen, hogy az itt-ott elhangzó „jelen” szót a megkivánt „hier” helyett nem tüntetési szándék adja az illetők szájába, mert akkor nem akadnának fölös számmal a lecsukottak között idegen nemzetiségűek s viszont nagyon szomorú jele lenne az időknek, ha nemzeti érzületből eredő tüntetést olyan kevesen csinálnának utána, mint az tényleg történik.

Az a körülmény tehát, hogy szörványosan magyar nyelven történik a jelentkezés, nem valami új lázadási kísérlet, a melyet tüzzel-vassal kell elnyomni, hanem egyszerű elszólás, ami ezelőtt is nem csekélyebb számban előfordult mindig, a nélkül, hogy azért bárkit is elcsukatással büntetni érdemesnek tartottak volna.

Az új drákói eljárás a hadügyminiszternek egy rendeletén alapul, a melyet az a csehországi tüntetésszerű „zde” jelentkezés elnyomására kibocsátott s a melyet most a hadsereg szent egysége nevében alkalmaznak azok ellen a magyar honpolgárok ellen, akik a jelentkezésnél véletlenül a saját anyanyelvüket használják.

Hogy ez nem jól van így, arra nézve nincsen véleménykülönbség Magyarországon. Még a kormányparti lapok is kikelnek ellene, vagy ha nyíltan kárhozhatni nem merik, hallgatással mellőzik, de védelmezni a hadügyminiszter rendeletét s a tisztek eljárását egyiknek sem jut eszébe.

Történt aztán a múlt héten, hogy a fővárosi háziezred ellenőrzési szemléjén az országos fölháborodás hatása alatt a tartalékosok olyan tömegesen hangoztatták a „jelent”, hogy a vezető tiszt mégis aggályos dolognak tartotta a tömeges lecsukatást, hanem elégnék tartotta hamisítatlan kaszárnya-stilusban lehordani a renitenskedőket s a magyar szó használatát egyszerűen szemtelenségnek bélyegezve, valamennyit szólnak eresztette.

Nossza kapott ezen az alkalmon az egész kormányparti újságírói garda és szörnyű nagy nemzeti vívmánynak kürtölte ki azt, hogy a magyar embert ezentúl a közöshadsereg urai csupán leszemtelenezik, ha a maga nyelvét használja, de le nem csukják többé érte.

Finom tapintattal meg is találták mindjárt ennek a legújabb nemzeti vívmánynak a gazdáját a saját új gazdájuk, Széll Kálmánnak a személyében s nagy örömrivalgással kürtölték világgá, hogy a legújabb katonai hősködéssel szemben támadt országos fölháborodásra — mikor az már a Lloyd klubban is jelentkezett — Széll Kálmán nem nyilatkozott, hanem a cselekvés terére lépett. *Közbelépett a katonai hatóságnál, a minnek következtében a jelen-nel jelentkező magyar katonákat nem fogják többé megbüntetni.*

Persze nem maradt el erre a nagy nemzeti vívmányra a dicsőítő kommentár sem és a Kárpátoktól Adriáig hangzott a fölhívás keringőre: „A miniszterelnök e közbenjárását a magyar nemzet elismerése és igaz közszóval bírói”. Még Bartha Miklós is fölült ennek a vaklármanak s vezércikkét irt a győztes „Jelen”-ről a „Magyarország” legutóbbi számába.

Pedig hát győzelemről szó sincsen, legfőlebb csak küzdelemről, a melyben a magyar nemzet megint csak alul maradt, mint mindig, mikor törvényes képvisellete birokra kerül a dicső osztrák armádia zöldtollas vitézeivel.

Elismerjük készsággal, hogy a fölháborító hadügyminiszteri rendelet visszavonása érdekében Széll Kálmán közbelépett, hisz az ő ereiben is magyar vér buzog, aztán meg politikai érdeke is parancsolta, hogy akkor, mikor a nemzeti fölháborodás majd az országgyűlésen is utat tör magának, a háborgó hullámokat közbenjárásának sikerével lecsöndesíthesse.

De hát a küzdelemben a hadügyminiszter maradt a győztes és Széll Kálmán ennek az arcperítő beismerésével lesz kénytelen a nemzet törvényhozása elé lépni.

Egy szó sem igaz ugyanis abból, hogy ezentúl büntetlenül jelentkezhetnek a magyar tartalékosok magyar szóval, mert

szombaton délelőtt, talán ugyanabban a pillanatban, mikor Bartha Miklós irta vezércikkét a győztes „Jelen”-ről, az állóuti kaszárnyában tömegesen csukatta el Marcinkiewitz kapitány a 2. számú szekeres-ezrednek magyar szóval jelentkező tartalékosait.

Természetes, hogy ezek után a Széll Kálmán vívmányát dicsőítő üdvriadal altató andante-vá fog simulni a kormányparti újságok kórusában s ami az imént még vérlázító, fölháborító inzultus volt, az most egyszerre a hadsereg egysége s a szükséges katonai fegyelem szempontjából elkerülhetetlen bölcs intézkedéssé fog átvedleni, mert hát a gyávaság virtusa az, hogy a kapott arculütést simogatásnak iparkodik föltüntetni.

Nem lesz ezután többé szó se arról a rebellis okoskodásról, hogy törvényt sért a közös hadügyminiszter, mikor a magyar állam nyelvét egy kalap alá fogja a csehek „zde” jelentkezésével, mert a törvény igenis határozottan föntartotta a magyar hadsereget, de cseh hadsereget nem ismer; a magyar nyelvet tehát abban a magyar hadseregben, amely mint ilyen kepezi ki-egészítő részét az osztrák-magyar véderőnek, talán mégis csak más jogok illethetik meg, mint a cseh nyelvet az osztrák hadseregben, a melyben cseh hadsereg még a papiroson sem létezik.

Nem, a magyar államnyelv bajnokai majd egyszerűen félreállnak, mikor ebben a szerencsétlen kettős monarchiában uralkodó harmadik állam, a hadsereg, robog végig közjogunkon s kijelenti, hogy ő magyar hadsereget, magyar államnyelvet nem ismer, ő az összmonarchia képviselője s neki csak egy arreesprachja van, amely előtt a magyar államnyelv sem különb akármelyik regimentsprachenál, a buta paraszt legénységgel való magánérntkezés közvetítésére, de nem ám szolgálati ügyek ellátására.

Mert hát tudvalevő dolog, hogy a dicső osztrák armádia eddig is azért került ki mindig babérokkel terhelt minden háborúból, mert egységesen német volt a szolgálati nyelve.

S ha már háborukban mindig diadal-

A Fonciére Pesti biztosító intézet

pécsi főügynökségének irodái

1899. november hó 1-étől

Irgalmasok-utca 1. sz. alatt

az I. emeleten vannak.

masan hordozta meg fegyvereit azokon a csatatereken, ahol igazi katonákkal állt szemben, csak nem képzei az a civilbagázs, hogy a gesammt-armé vitézei meghátrálnak előtte, ha mindjárt magyar kormányának, magyar nemzetnek, magyar államnak hívják azt.

Mindez csak schmarn azok előtt a generálisok előtt, akik a leghatalmasabbak ebben a monarchiában.

Váratlan fordulat.

(A vízvezetési bizottság ülése.)

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. október 30.

A város legutóbbi közgyűlésén a költségvetési vitának a vízvezetéről és vízügről szóló részében erős hangok emelkedtek a vízmizériának végre valahára leendő megszüntetése végett. A mellett, hogy a vízhiány esetén alkalmazott hatósági intézkedésekkel csak a Tanács és közegei voltak megelégedve, még az állandó vízmű létesítésének előkészítése sem biztatott semmi reménnyel. Mert dacára, hogy a pogányi víz bevezetése óriási költségbe került volna, a hatóság csak ennek a tervnek volt barátja, illetve ahhoz a véleményhez kapaszkodott görcsösen, hogy a Pécs környékén levő források foglalásából a végleges vízműt létesíteni lehetetlen.

Ily körülmények között természetesen más mód nem volt, mint az összes forrásokra nézve kikérni a szakértők véleményét, még pedig sürgősen, hogy valahára tudjuk, miképp állunk a természetadta sajátságokkal; nincs-e más segítség, mint a pécsi források foglalása, vagy a pogányi víz bevezetése, vagy van még egy — harmadik mód is?!

A polgármester kérésére azután a múlt héten lejött országos szaktekintélyünk, Böckh János, a városi főbíró, igazgató, Szon-tagh Pál főbányatanácsos kíséretében és itt a Pécs környékén levő összes forrásokról véleményt mondott. E vélemény nem volt kedvező s így a pogányi víz bevezetésének terve állt már csak előtérben, mikor egy váratlan fordulat ezt is háttérbe szorította.

Ez a váratlan fordulat pedig az volt, hogy köztörvényhatóságunk egyik nagyképzett-ségű tagja, Horváth Antal ügyvéd, felhívta Böckhék figyelmét egy új, szinte eddig észre

sem vett forrásra. Ez a *gyaláni* fensikon levő *Tortyogó-forrás*, melyet mikor Böckhék megvizsgáltak, azt minden tekintetben megfelelőnek találták a végleges vízmű létesítésére. És így — mindnyájunk öröme — elejtették a méregdrága pogányi víz bevezetésének tervét s a Tortyogó-forrást ajánlák foglalásra.

Ez a váratlan fordulat képezte a tegnapi vízvezetési bizottsági ülés fontos eseményét.

Az ülést vasárnap délelőtt kilenc órára hívta egybe a polgármester a városháza közgyűlési termébe, a hol is megjelentek: Böckh János, kir. tanácsos, m. kir. földtani intézeti igazgató, Majorossy Imre polgármester, Bánffyay Simon, Zsolnay Vilmos, Hartl Ferenc, Szuly János, Little József, Fekete Mihály, Vaszary Gyula, Egry József, Záray Károly dr., Kindl Ferenc, Kovácsfi Kálmán, kir. főmérnök, Herbert János, jánosi Engel József, Rauch János főmérnök, Tróber Aladár dr., Czirer Elek dr. főorvos, Vasváry Ferenc dr., Horváth Antal, Pintér Ferenc, Csizmadia Géza másodaljegyző, Skoff Ferenc, városi vegyész és még többen.

Majorossy Imre polgármester megnyitván az ülést, üdvözölte Böckh Jánost és felkérte négy napig tartott tanulmányozása eredményének előterjesztésére.

A nagyhirű szaktudós akkor majdnem másfél óráig tartó szabad előadásba fogott. Első sorban a Pécs környékén levő forrásokat ismertette, a mély és megdönthetetlen szaktudás bonckése alá véve azokat.

Kezdte a Tetyén, a Tetyének mai állapotán, melyet a szárazság okoz s mely által esetről esetre okozott vízhiányon csak a végleges vízmű segíthet; egy olyan monumentális alkotás, mely Pécs városát, a lakosságárányához képest évtizedeken keresztül ellátja kellő vízmennyiséggel. Ezt pedig csak új forrás foglalásával lehet elérni s ezért az összes forrásokot vizsgálat alá vette, hogy azokról alapos szakvéleményt adhasson.

A halokányi forrásról, éppen úgy, mint a szeminárium és bálicsi forrásokról általában a kicsiny vízmennyiség az, a mit egyik kifogásnak felhozott. Ezek a meszes rétegeken át a földben nem hozzánk jönnek, hanem tőlünk elmennek és így ezekből visszaszorítást nem eszközölhetünk. A vizet szaporítani csakis gyűjtőtárnakkal lehet. Azonban hosszú gyűjtőtárnakat kellene alkalmazni és ez nem csekély kiadással járna. E források azonkívül mind eminens kulturterületen vannak. Tehát kisajátításuk is költséges lenne; de éppen a

Egy ködös novemberi estén modellhiányban szenvedve, Dátyó, én, meg a Jóska elmentünk leányt keresni, mert az a mi kedves kötelességünk volt. Tudvalevő dolog, hogy a modell a piktornak kiegészítő része, oldalbordája, éltetője; egészségének pedig olyan hőmérője, mint a pipás embernek a pipa. Modell nélkül dolgozni nem lehet; legfőlebb skeletont kell skizzirozni büntetésképpen, mit nem csoda, ha megun az ember.

Alig láttunk két lépésnyire a ködtől; ez a körülmény azonban nem gátolt minket abban, hogy dolgunk után ne lássunk. Dátyónál fel volt jegyezve vagy három leány címe, kik mind jókora távolságban voltak egymástól. A modellkeresés az, a mit mi úgy hívtunk egyenesen, hogy »hecc!«, mert mi tényleg mindig azzá csináltuk. A komoly művész-gárda úgy cselekszik, hogy egyenesen ír egy kártyát az általa kiszemelt modellnek és bizonyos időre megrendeli. Ezt a filiszteres szokást mi nem üztük, hanem magunk indultunk hódító körutrá és sohasem sikertelenül. Túlságosan lealázónak tartottuk a megrendelést bizonyos csinosabb modell leányokra nézve, kiket az említett részeknek tekintettünk.

Dátyó volt a legfiatalabb, de egyszersmind a legszámbevehetőbb fickó közöttünk, a kinek mindig akadtak alkalmas médiumai. Nagyon kevés kellett ahhoz, hogy például egy kávé-

kultura miatt bacillusokkal is vannak fertőzve. Nem tartja szerencsés gondolatnak a bálicsi vizek összefoglalását. Ezek mind talajvizek és a talaj az infekcióknak valóságos eldorádója.

A Kelemen és Förster-forrásoknál a víz alluviális térség szélén fakadva, oldalról tör elő. Ezek is talajvizek. Másik részük a hegy lejtője felől tör elő. Gyűjtővel felfogni lehetne e vizeket; de a két forrás kicsi, alig ad 50—60 méter vizet. Lokális célokra, például a hadapródiskolához, megfelel és lehet is használni, de végleges vízműhöz alig számbavehető. Azután mai állapotában ez a két forrás maradhatna, mert a jövőre nézve könnyen inficiálható, lakott és művelt területen lévén. Mert már Pettenhoffer megmondta, hogy ne halottaktól féljünk, hanem az élőkől.

A csoronikai forrást is csak nagy áldozatok árán lehetne immunissá tenni. Mert bizony ma ez is trágyadomboktól fedett területen jön le s így inficiálva van.

Következik a magyar-üröghi völgy. Meg van győződve az előadó, hogy az itt levő vizek mind talajvizek. Tehát ezeket sem ajánlhatja. Az úgynevezett Istenkút-forrás több forrást elosztva foglal magában. Ezek egyenként kevés vízmennyiséget adnak. Egybe kellene tehát őket foglalni. Azonban ezt nagy áldozatok árán lehetne csak elérni.

A Madarász-források alluviális rétegek között haladnak. Kifogástalan foglalás itt sem volna lehetséges. Furással kellene a vizet felhozni. Ez pedig az ártézi forrásokat tenné tönkre, a mi a vízjogi iörvény alapján egész sereg kártérítési pört akaszthatna a város nyakába, mert a Zsolnay-féle és több más ártézi kut lenne veszélyeztetve. A sertésszállási ártézi víz alluviális rétegeken jön át. A róna részen fekszik; itt már a szennyvizek és a bányavizek gyűlnek egybe. A petrezselyem és a szeminárium források közel a felülethez fekszenek. Ezekkel az előadó nem szeretne operálni, mert a beszivárgásoktól meg nem védhetők.

Megnyugtató választ adott azonban arra a kérdésre a tudós szakértő, hogy a Tetye vizét nem veszélyeztetik-e a kőszénbányák és a Zsolnay-féle homokbánya. Szerinte egyik sem károsíthatja a vizet és nincs mit tartani a veszélytől.

Pécsről távolabb kell tehát keresni vizet. A pogányi territorium nagy, beszivárgásokra képes pontusi réteg. Felette diluviális réteg van s ezen agyagos mészréteg fekszik. A völgybe legtöbb forrás megy. Mind kellemes,

házi kassziros leányt egy pár estére mindnyájunk részére modellt suggeráljon. A modell pedig veszedelmes mesterség, aki már egyszer belekóstolt, aligha meg nem eszi az egészet.

Valami érdekesebb hajszát terveztünk, ami nem lesz egészen érdektelen. A fiukat ki-neveztük, a kik az akt-teremben maradván a bordacsontok helyes megrajzolásában törték a fejüket, nehogy egygyel többet vagy kevesebbet csináljanak. Az első cím egy csinos leányé volt, a kinek a fejét egy izben már rajzoltuk és a testére fájt a fogunk. Ezt akartuk első izben is a jó utra téríteni: hogyha már a fejét feláldozta a művészet oltárán, áldozza fel magát egészen.

Ez azonban nem sikerült, mert a kis naivát már a freskó-sok elhódították maguknak s épp ott ült azoknak, tehát nem kaptuk otthon.

Elővettük a másik címet.

Ez meg egy tiz éven aluli gyermekleányka aktja volt, a kinek testével az anyja keresi a mindennapi kenyerét. Ez a megdöbbenő igazság pár percig lehangolt bennünket, torkunkba lagyasztotta a szót; de azután felülkerekedett bennünk a piktör: eh, mit erkölcs, mit sajnálkozás egyes esetek fölött, mikor egy nagy általános eszme diadalra juttatásáról van szó, a mikor a természetet, az

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Modellek.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

A Borgia Lucretiák fénykorában talán túlságosan is el voltunk kényeztetve. Ugy éreztük magunkat mint valami kis királyok. A Variete vörös haju istennőjénél s a Vaudeville kifogástalan modoru és viselkedésű chansonetteinél nem adtuk alább. Mondhatom, hogy akkor tisztességes izlésünk volt és csináltunk is valamit; tudtunk dolgozni. Előszedem néha ma is a régi poros, dohányfüstös rajzokat és gyönyörködöm bennük. Mennyi ártatlanság, mennyi poézis. Primitív dolgok tele elrajzolásokkal és iskolás manierrel, de becsülettel, szeretettel vannak megcsinálva. Itt egy szőke, bodrosfürtű leányfej, amott a kis Rózsika aktja és így tovább. Viktória, Luluka, Juliska, Anna stb., az akkori bohém világ közkedvelt alakjai mind meg vannak örökítve; egyik-másik skizében, kidolgozva és sylhouette-ben. Akadémikus korom reminiscenciái, éledjetek fel újra, rázzátok le az iskolai port magatokról, hadd foglalozhassam veletek ismét, hadd lássalak benneteket!

jó víz; hőfokuk is kellemes. Nem mély források, de a hegytömegekből jöven, rájuk illik, hogy nyáron hideg, télen meleg források. Itt megfelelő gyűjtő műveletekkel teljesen elegendő vizet lehetne nyerni. A környezet szántóföld, a miért is a terület tisztábban lehet tartani s immunissá tenni. Azonban a költség az épen nem lenne csekély. Hosszabb gallériákon, nyomással kellene a vizet felhozni, a mely technikailag mindenkor elegendő is lenne. De a költségek, a mik a vízmű létesítéséhez és fejlesztéséhez szükségesek, nagyon is tekintélyesek lennének.

Ezzel már ki volt merülve a vizsgálatok tere. Azonban Horváth Antal ügyvéd a gyaláni forrás-csoportra hívta fel a vizsgálat figyelmét. Ezek helyezkedése magas. A viszonyok kedvezők. Inficiálásról szó sincs. Fekvésük eszményi. A terület széles kulturföld és legelő. Tehát már kisajátítása sem lesz drága. A víz üde, gyönyörű tiszta víz. Az itt levő Történy forrás 1165—1100 méter vizet ad egymaga naponként.

Ez az a forrás-csoport, melyet meg kell vizsgálni. Bűnnek tartaná, ha próbafurásokat nem eszközölnének. Hosszabb időn, vagy fél évig kell ezt végezni és meglesz a pompás eredmény. S még ha nem lenne is meg, azért nem szalad még el Pogány. De a fő és első kötelesség, itt a gyaláni forrásoknál próbafurásokat eszközölni. Ezek vize ugró víz, tehát nem is kellene emelni a vizet s már e tekintetben sem volna nagy a foglalás költsége.

Lelkes eljenzés fogadta a kitűnő tudósnak a tárgy szeretete által áthatott hangosan tartott előadását.

Majorossy Imre polgármester köszönését fejezte ki az előadónak és formulázta az ülés határozatát, mely szerint a közgyűlésnek javasolni fogják, hogy a végleges vízmű szervezése céljából a gyaláni fensíkon próbafurások eszközöltessenek. Ő már sokszor mondta, hogy ne tessék beleugorni a sötétbe, de mindenki türelmetlen és ideges volt, mihelyt a vízkérdés került szóba. Csak egyedül ő várt türelmesen és most boldog, hogy neki is a felkelő nap fog mosolyogni, mert most már bizik a sikerben.

Rauch János főmérnök szerint a földmívelési miniszter felkérendő szakközvegyei és gépeinek rendelkezésünkre bocsátására, hogy a próbafurásokat azok eszközöljék. A mit az ülés azzal, hogy ez iránt sürgősen kell intézkedni, el is fogadott.

Littke József szerint a vízkérdésben ezt a váratlan és öröndetes fordulatot Horváth

Antalnak köszönhetjük. Ezért köszönetet kell neki szavazni.

Horváth Antal ezt a napot legboldogabb napjai közé számítja. Őt mindig ellenzékieskedőnek, valóságos Mefisztónak nézték a vizügyben. Ime nem az és végtelen boldog lesz, ha be is válik az új víz. Ő a sok szőlősgazda nevében fejezi ki köszönését Böckh Jánosnak, kinek szakszerű vizsgálatai alapján most már a szőlősgazdák kulturális területeiken nem lesznek többé háborgatva a vizkeresés ürügye alatt.

Majorossy Imre polgármester zárószavai után az ülés háromnegyed tizenegykor végetért.

Felolvasó estély a „Pécsi Kath. Kör“-ben.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. október 30.

Csak úgy zsongott-bongott a nagy sokadalom a Kath. Kör szombat esti felolvasásán. Megtöltötte a közönség az egész terem minden zegét-zúgát; a kath. kör ily nagy publikumot még ritkán látott falai között. De a publikum érdeklődése nem volt hiabavaló, mert az estélyen Rónaky Kálmán dr. oly felolvasással gyönyörködtette az egybegyűlt előkelő közönséget, melyhez hasonló felolvasásban eddig nem igen volt részünk.

Az estély pont 8 órakor kezdődött. Rác Gusztai, a Norderneyből hazatért kedvelt cigány-primásunk Rapoli indulójával nyitotta meg az estélyt, majd Mascagni »Paraszt becsület«-éből iátszott gyönyörűen, elragadón. Játékát zúgó tapsviharral honorálta a közönség.

A taps kettőzött erővel ujjalt meg, mikor dr. Rónaky Kálmán a felolvasó asztalhoz lépett. A terem elsötétült s csak a szkioptikon képek voltak láthatók két méter magasságban acetilen világítás mellett vászonfalra vetítve. A szkioptikon képeket nagy szakavatottsággal és ügyességgel vetítette Aradi Géza. Egymásután jelentek meg a magas észak lakói. Az óriási bércok váltakoztak a hatalmas sziklacsupokkal, gleccserekkel és jéghegyekkel. Majd jöttek a tengerszemek, a fjordok, a nagyobb skandináviai városok. Láttuk a cethalászokat, az eszkimókat, a lappokat. Majd sorra vonultak el szemeink előtt a nagyobb városok és a legszebb kirándulási helyek. Követek ezt a kikötővárosok, a történelmi nevezetességű szobrok, épületek, muzeumok. Láttuk a magas északi népek házi berendezését, lát-

tunk kérésünkhöz és teljes erővel hozzáálltunk az ostromhoz. Dátyó bebeszélte neki, hogy szép és fiatal; én természet méltattam kellő kitapogatás után; a Jóska meg mindkettőnk állítását bizonyította.

A meggyőzés után azonban még nem lett befejezve a harc, következett a kenyértörés. Leányunk bevallotta, hogy ő már teljesen lemondott a napokban ábrándjáról, ideáljáról, a modellségről, kenyérkereső pályát volt kénytelen választani: holnap helybe áll, szolgálni fog, miután már könyvét is megváltotta. Biz ez nagyon is költőietlen dolog, de mi az udvarolás paroxizmusában nem tágitottunk, mindenáron visszaakartuk hódítani őt a művészetnek. Céjunkt elértek, de nagyon illetlen tréfa lett a vége.

Szegény teremtés valósággal nyomorék volt, mi azt észrevettük első tekintetre, de egy kis heccet akartunk csinálni magunknak. Megmosolyogtuk szegény leány boldogságát a felett, hogy ő mégis szép, mégis felhasználható, ha mindenünnen elkergették is. Lelkében kellemes érzések válhattak fel egymást Dátyó karjai között, amint látható boldogsággal adta át magát nekünk.

Olcsó élvezethez jutva siettünk elhagyni a helyet a másnapi viszontlátásig — a pódiumon.

* * *

tuk a menyasszonyt, mikor esküvőre viszik, láttuk a pásztorokat, mikor nyájaikat a meredek hegyoldalon legeltetik. Majd egy robogó vonat tűnt el a szemeink elől és befordult egy magas hegycsúcsba vágott alagutba. A Kattegat és Skagerrak hullámain látjuk táncolni a tengeri hajót, majd sorra elvonulnak előttünk poetikus hangulatot keltő tengeri öblök, kikötők a maguk teljes mozgalmával, sürgő-forgó, fáradságot nem ismerő szorgalmas népével.

Egy szép részletet itt közlünk Rónaky dr. felolvasásából:

»Utunkban egyszer csak vig dana üti meg füleinket. Az elragadó tóra tekintve, kedves látványnak voltunk szemtanúi.

Esküvőre vitték a fjordok tündérét, elől a szép menyasszonyt zászlós bárkában, a násznép s a vőlegény külön csolnakban követte.

Közben énekelnek, szépen énekelnek. Daluk mélabús, de elbájoló. Bűvölve tölti be a fjordok levegőjét.

És szól a dal:

A léggel enyelgve a napsugár,
Hardangeri habra lecsillog,
Hol sziklafalaknak az ég a határ
S kék ködbe borulnak a lombok;
Hol rét virít és jegen ámul a szem
S vasárnapi dísz ül mindenén:
Mert im, a folyó sima habján,
Egy pár megy a paphoz a sajkán.

Elringnak a hab tetején tova,

Sietve vidáman a célhoz;

Kiséri barátok hosszú sora,

Kezébe mind koszorút hoz.

A rét virít és jegen ámul a szem,

S vasárnapi dísz ül mindenén:

Meglelte a gerle a párját

Hajós hazavitte aráját.

A szívhez szóló norvég dal Cziglányi Béla, jeles műfordítónk szakavatottságát és poétikus lelkét dicséri.

Láttuk a koronázási városokat tovább vonulni szemeink előtt, megismertük az éjszakai nemzetek kül és belpolitikáját, népeinek műveltségét, kereskedelmét és egymásközi viszonyát.

Ezután a norvég himnuszt hallottuk.

Mig Rónaky Kálmán dr. lassan, szívhezszólóan olvasto, addig Rác Gusztai az ő csodahegedűjével lelkeket átható érzéssel játszotta el a norvég himnusz dallamát.

A himnuszt — melyet szintén Cziglányi Béla fordított — teljes szövegében itt adjuk:

Ezt szeretjük, ezt a tájat!

Tengerek művét

S merre szem lát, mind e házat

Vészek építék.

Ezt szeretjük. Édes ének

A viszontlátás azonban nem történt meg. Mert a piederstál nem az a hely, a hová minden kontár elérhet; parnasszus az, a hol csak a testileg teljesen épeknek és szépeknek van helyük.

Szegény leány felmondta helyét, nagynénjét — kinél lakott — örömmel győzte meg az ő testének álmában nyert szépségéről és eljött — kigúnyoltatása helyére.

Professzorunk mérgeződve kiáltott fel láttára:

— Ugyan kirendelte meg ezt az antropomorphikus öslényt, hisz ez nyomorék! Nem látják az urak? Ne csináljanak heccet!

Es a szerencsétlen leány sirva fordult ki a teremből, amint azt elmondták nekünk és ha olvastuk volna a rendőri híreket, bizonyára megtaláltuk volna a róla szóló pár szót, mert nagynénje tőlünk követelte. Az Isten tudja mi lett vele. És ezen a csunya heccen mi pompásan szórakoztunk egy közeli kávéházban ugyanakkor, a mikor annak a leánynak utolsó légvére összeomlott.

Nincs meg a feje egyikünknek sem, de mintha a poros, dohányfüstös primitív rajzok keretéből ő is kilépne és helyet követelné magának emlékezetemben.

Nikelszky Géza.

igazságot akarjuk a művészet minden kis ízében látni: mit sajnálni akkor az eszközt!

Tovább mentünk a sűrű ködben egymást taszigálva és elfeledtük a morált, a nyomort, a piszkot, a bűzt, mikben részünk volt az anyás leánykánál s a Centrál Bahnhof felé tartottunk. Arra lakott az utolsó cím birtokosa.

* * *

Sötét csigalépcsőkön értünk föl a házmentől megnevezett ajtóhoz, min épp egy nagy kerdőbe bagyulált alak lépett ki. Kérdősködésünkre visszafordult és meggyújtotta a lámpát. Barátságos, meleg szobácskában voltunk, minden elég tisztességes és rendezett volt benne. A kibontakozó alak pedig tudomásunkra adta, hogy ő az a bizonyos kérdezett. Dátyó tüstént hozzáfogott a szerepéhez, hódító pózba vágta magát s egyenesen a dolog lényegére tért át.

Alakunk kellemes, de elvirágozott arcú leány volt, kit boldogan érintett a meghívás. Eleinte nem akart hitelt adni füleinek, hogy őt modellnek, még pedig akt modellnek kérjük föl.

— Hiszen az én testem nem lesz jó önöknek uraim; önöknek szép kell és én nem vagyok az.

Mi beláttuk, hogy igazat mondott — bizonyára tapasztalásból — de azért ragaszkod-

Ős szülőkre int;
Álmunkba ma is élnek
Monda-képeink.

Harald védi azt a földet
Hős vitézivel;
Hokon űz ki ellenséget;
Eywind énekel;
És Oláfnak vére festi
Szent kereszt jelét;
Róma mérge még nem ejti
Swerre erejét.

A parasztság fejsze éllel
Kergét betöröt;
Tordenskjold villáma széjjel
Zúz pokol erőt.
Nők is épügy harcolának
Mint a férfiak,
Egybe álltak, mind a vállak,
Egy szív, akarat.

Ezt szeretjük, ezt a tájat
Tengerek művét,
Merre szem lát, mind e házat
Vészek építék.
S ha apáink hősi karja
Hont adott nekünk,
Érte, hogyha sors akarja,
Adjuk életünk.

A közönség zúgó tapsviharral fejezte ki köszönetét a felolvasónak. A termeket kivilágították és Rácz Guszti tovább játszotta a norvég himnuszt, melyet Yradiertől: »La Paloma« követett. Az estélyen ezután hallhattuk Rácz Guszti szolo-játékát is és a közönség feszült figyelemmel, mélységes csendben élvezte a szívüditő, búfelejtő magyar nótákat. Hallottuk a cserebogart, Bihari kesergőjét, Czinka Panna nótáit olyan szívhezszólóan, a hogy csak egy Rácz Guszti tud játszani.

A felolvasó-estély programja ki lévén meritve, a fiatalság táncrea perdült és táncoltak kivilágos kivraddig.

Az első négyest 64 pár táncolta.

Ott voltak, *asszonyok*: Angyal Károlyné, dr. Áronffy Rókusné, Bergmann Jánosné, dr. Bodó Aladárné, Borsy Györgyné, özv. Breining Péterné, özv. Dobosné, Duka Achillné, Eizer Jánosné, Eckensberger Györgyné, Fekete Mihályné, özv. Folczné, Fodor Pálné, Forray Valérné, özv. dr. Frank Tamásné, Glekner Alajosné, Gritzmann Lászlóné, özv. Hantosyné, Hencz Richárdné, Hoffmann Lajosné, Holics Gyuláné, Kaffka Józsefné, Kaffka Károlyné, özv. dr. Kasza Józsefné, Kerbolt Ferencné, Koszter Károlyné, Kutassy Tódorné, Kölygesy Kálmáné, Mihálffy Ákosné, Mildner Józsefné, Nehrebeczky Károlyné, Opris Péterné, Pachner Oszkárné, Pilch Antalné, Röck Gyuláné, Radocsay Sándorné, dr. Sey Ernőné, Simon Jánosné, Szinkovich Károlyné, Szombathelyi Károlyné, Thaller Gusztávné, Tóthné, Vasváry Györgyné, Volleszky Tivadarné, Vörös Mihályné, Zelesny Károlyné stb. *Lányok*: Angyal Ella, Bergmann Erzsébet, Borsy Luci, Breining Olga, Dobos növ., Duka Mileva, Eckensberger Pelargie, Eizer Ilona, Farkas Krisztina, Fekete Irma, Folcz Elvira, Gritzmann Augusztina, Hikker Irén, Hoffmann Mariska, Holics Juliska, Kaltnecker Ilona, Koszter növ., Kovácsffy Mariska, Kussinszky Blanka, Kutassy Luci, Mázaly Paula, Náray Márta, Nehrebeczky növ., Neumann növ., Obetko Gizella, Opris Angela, Pachner Angela, Pilch Erzsébet, Radocsay Mariska, Razgha Ilona, Röck Janka, Sey Vilma, Simon Lujzi, Szabó Ida, Szombathelyi növ., Tallián növ., Thaly növ., Unger Katinka, Vas-

váry Flóra, Vörös Ilona, Zelesny növ., Zsiga Gizella, stb.

A fényes program összeállítása Bitter Illés főgimnáziumi tanár rendezését dicséri. A táncokat Rónaky Kálmán dr. rendezte.

Egy kútfúró, a ki hipnotizál.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. október 30.

Egy kútfúró, a ki hipnotizál! . . . Ki volna ez más, mint *Naukom* Ferenc, a hipnotizáló képességéről évek óta ismeretes versici kútfúró, a kiről annak idején, a szép *Salamon* Ella halálakor, az egész országban sokat irtak és még többet beszéltek. Akkor kitűnt, hogy *Naukom* hipnotizálása se közvetett, se közvetlen okát nem képezte *Salamon* Ella hirtelen halálának, hanem azért a hipnotizeur kútfúró felhagyott kísérleteivel, különösen pedig óvakodott beteg egyéneket hipnotizálni, hipnozisa segítségével meggyógyítani, bárha ő most is azt mondja, hogy egy szélütött embernek visszaadta járási képességét.

Igen, most; mert *Naukom* jelenleg Pécsen van. A pécsi Tejcarnok udvarán artézi kutat furat az igazgatóság és a kútfúrásokat *Naukom* vezeti. A múlt hét közepén jött Pécsre s míg hétköznapokon munkájával volt elfoglalva, addig a tegnapi vasárnap délutánt használta fel, hogy hipnotizáló képességét mutassa be előkelő társaságnak.

Naukom Ferenc jelenleg ötvenkétéves, németül beszél, mert a magyar nyelvet csak töri; középtermetű, vállas, őszbevegült haja és hosszú szakállja van. Arca közönbös; modora kissé rideg; szemeiben erős, szinte fiatalos tűz mozog. Ezek a szemek azok, melyekben és nézésüktől, valamint *Naukom* kezeinek érintésétől delejes álomba merülnek. Ez a delejes álom azonban csak átmeneti állapot; a médiumok nyitott szemmel tesznek, járnak, kelnek, beszélnek, másokkal nyugodtan társalognak, csak *Naukom* szavára esnek vissza a hipnotikus álomba, a mit műszóval transznak neveznek a hipnozis követői.

Naukom tegnap délután három órára a zirciek rendházában *Agh* Timót dr. tanárhoz volt hivatalos, kinél előkelő, szép társaság gyűlt egybe, hogy a sokat emlegetett hipnotizőr mutatványait végig nézze.

Jó médiumról is gondoskodva volt *Cank* János joghallgató személyében, ki a hipnotikus kísérleteknek hajlandó volt magát alávetni.

Mikor a társaság elhelyezkedett, *Naukom* megkezdte mutatványait. Egy asztal elé egy székre ültette le médiumát s kiterjesztett kezeit feléje nyujtván, szeméit reá szögezvén, pár pillanat múlva rászólt:

— Alszik?

A médium szeméi nyitva voltak ugyan, de arcán az álomosság szemellátható jelei mutatkoztak s ő lassu vontatott hangon felelt:

— Alsom.

Ekkor *Naukom* négy kártyát tett elébe az asztalra, fordított lappal.

— Mik ezek?

— Négy ász.

— Válassza ki a vörös ászt!

A médium keze végig vonaglott a kártyákon s egy pillanatnyi keresés után csakugyan rá is mutatott a vörös ászra.

Ezután egész csomó kártyába tette a vörös ászt *Naukom* s a médium onnan is kiválasztotta. Majd az összekevert harminckét kártya közül másodszer is kikereste a vörös ászt.

Erre a jobb karját párszor végigsimitotta kezével *Naukom* s egy tőt többször belebőkött jobb kezébe.

És a médium még csak fel se sziszszent. Hanem mikor bal kezét szúrta meg, akkor elkiáltotta magát:

— Jaj! Fáj!

Majd a balkéz bőrét két ujjával felfogván, azon át szúrta a tőt és a médium ezt sem érezte. Bár a szurás helyét később is látni lehetett. Vér azonban a szurás után nem szivárgott ki.

Érdekes jelenet következett most. *Naukom* így szólt:

— Nézze, itt mennyi hó van! Nos, nem fázik?

— Kicsit fázom.

— De itt sok hó van. Tél, hidig tél van.

És erre a médium teste szemmel láthatólag dideredni, borzongani kezdett s vacogó fogakkal felelt:

— Jaj, de fázom!

— Hogy kimelegedjek, játszunk hólabdásdit.

Szólt *Naukom* és úgy tett, mintha egy marék havat emelt volna fel s azt labdává göngyölgetvén, ráhajította a médiumra. Nosza az is gyorsan lehajolt s havat vevén fel, azzal hajigálta *Naukomot*.

És ki is melegedett. Mire *Naukom* azt ajánlotta neki, hogy fürödjék meg. A médium hűségesen szót fogadott s vetközni akart.

— Már le van vetközve.

Naukom e szavaira a médium ijedten nézett körül.

— Nos ne féljen, nincs itt senki. Inkább fürödjék. Mossa meg a lábát.

És a médium elhitte neki s fürdött, ugyeven, mintha vízzel mosná a lábait.

Komikus fordulatot vett azonban a dolog, mikor *Naukom* rászólt:

— Nini, hölgyek jönnek!

A médium erre ijedten futott ki a másik szobába, hová *Naukom* utána ment és megmondta neki, hogy már fel van öltözve. Visszajövével vele, így szólt:

— Hiszen ön fordítva vette fel a kabátját. Siessen, fordítsa vissza.

A médium erre kiszaladt és visszajött — kifordított kabátujjal.

— Milyen szín ez? kérdezte tőle *Naukom*.

— Ez? Hát fekete.

— Ez? Hiszen fehér; ki van fordítva.

— Kifordítva? Ejnye, ki tette ezt?

És a médium ekkor egyik kollegájához fordult s azt okolta, hogy az fordította ki a kabátját.

Érdekes volt az is, hogy ráparancsolt a médiumra, hogy tegye össze kezeit. S mikor az összetette, így szólt:

— Most nem bírja szétvenni!

És csakugyan, bárhogy erőlködött, nem bírta kezeit szétvenni.

A „Baranyamegyei Hitelintézet mint részvénytársaság“ cég

a mai napon kelt igazgatósági határozatával

1899. október 16-tól kezdve

úgy a régi, mint az ujonnan ott elhelyezendő betétekre a betétkamatot

5%-ra

felemelte és ezenkívül a betevők helyett a betét kamatadót is fizeti.

Pécsen, 1899. október hó 16.

Az igazgatóság.

Ennek a mutatványnak ellenkezője volt az, mikor kiterjesztett karjait nem bírta összetenni a médium. E mellett különféle érzéseket is hipnotizált a médiumra; így például csipést, szurást, szaglási érzéket, a melyek mind derűtséget keltettek, a komikus helyzetnél fogva.

Ilyen s még ehhez hasonló sok és érdekes mutatványt produkált a híres hipnotizőr a társaság előtt, melyet csaknem este hat óráig elszórakoztatott.

Mint halljuk, Naukom ma este női médiummal fog kísérletezni s itt tartózkodása alatt meghívásra készséggel kísérletez jó médiumokkal. Természetesen, e kísérletei mindig zártkörűek és azokon csak meghívott vendégek vehetnek részt.

H I R E K.

Pécs, 1899. október 30.

Hétfői level.

Kedves szerkesztő ur!

Tudom, hogy saját különjük, a Katholikus Kör estélyéről bőven be fog számolni. A névsorba persze engem is beletesz, mert hát most én is ott voltam, nem lévén jogászmulatság, mely inkább csábított volna. Hanem nehogy odategye az igazi nevem után, hogy én vagyok a Britt Annika. Különben ez szerkesztőségi titok, ugy-e, édes szerkesztő ur!?

A Katholikus Kör estélyéről én csak most annyit mondok, hogy a pécsi Wekerle, az a kedves Rónaky doktor, ugyancsak kitett magáért. Azért már csakugyan érdemes volt Christiániába menni, hogy valaki ilyen élvezetes tanulságokat hozzon abból az éjszaki világból magával.

A melynek ködös, borongós voltáról különösen most érdemes beszélni, október végén. Igaza van egy poétának, a mikor így versel októberről:

Elnézem az őszi rózsát
Bus halottját dörnek fagynak . . .
Ne higgyetek a mosolygó
Ködöt hordó őszi napnak!

Október egy szeretkező,
Flastromos, vén, kacér asszony —
Hazug fénynyel azért csábit,
Hogy fagyával elhervaszson.

. . . De félre a komor hangulattal. Irok inkább egy trefás históriát szerkesztő urnak, a mi a tegnapi szent vasárnapon esett meg.

Lakodalomra készültek a szomszédban egy vagyonos polgár házában. Együtt volt már az atyafiság, meg a nagy vendégsereg, amikor váratlan esemény történt.

A mirtuszkoszorus szép menyasszony még a holtomiglan kimondása előtt olyan nászajándékkal lepte meg az urát, ami szétrebbentette az atyafiakat, majdnem öngyilkosságba kergette a menyasszony becsületben megöszült öreg édes apját, elhallgattatta a cigányt, szóval: nagy ribilliót csinált.

Most egyébről sem beszélnek a szomszédban, ahol ez a fránya eset megesett. A vőfély felbokrétázva, a nyoszolyó leány pedig virággal a keblén, koszoru a fején, ugy a násznép nagy örömmel jelentek meg, hogy elkisérjék az új párt a templomba, hogy majd a házassági eskü szent kötelékével összeköttessenek.

Harsogott a jókedv s minden szem a szerencsés vőlegény és menyasszony felé fordult. Éppen indulóban volt a násznép a templomba, amikor egyszerre csodálkozva tapasztalták, hogy a gólya vidám kelepelése nem lakodalmi, hanem keresztelési ünnepre szólítja s hívja össze a boldog új pár barátait s tisztelőit.

Igen, az égi áldás még az esküvő előtt leszállt az új párra, egészséges szép gyermek képében. A vendégek ennek öröme szétosz-

lottak és ismét talán nagyobb örömmel fognak megjelenni a második lakodalmi ünnepen.

A menyasszony ős apja szörnyen kétségbeesett a házán esett gyalázat mián és ha az atyafiság körül nem fogja, megöli a gyalázatbaesett leányt és önmagát. Az atyafiak, meg a leány anyja azonban addig kérélték a neki-böszült apát, vagyis helyesebben a nagyapát, amíg lehiggadt és nem tett kárt sem a leányban, sem magában.

Hanem szomszédunkban most ezen mulatnak az emberek.

Olvasta-e szerkesztő ur, hogy a 10-ik angol (velsi) huszárezred tisztjei frakkot és fehér nyakkendőket vittek magukkal a transzváli háboruba?!

Bizonyára olvasta és én még ehhez a következő verses reminiscenciát fűzöm:

Mi fontosabb, mint az alsósban a makk?

A frakk!

Mi az, ami csunya, ha bőre elagg?

A frakk!

Mi az, aminek a divat sohasem árt

Es mi ékesíti a velszi huszárt?

A frakk, a frakk, a frakk.

Amit a podgyászba berak.

Mi az, amivel még sem ér föl a frakk?

A nyak!

Mi az, amit diszit a karcsu szalag?

A nyak!

Mi az, amire a kendőt köti fel

A velszi huszár, a ki Transzválba megy el?

A nyak, a nyak, a nyak,

Az ur, az sehol se hanyag!

Mi az, mibe fényesen fest az alak?

A frakk!

Mi véd gyönyörűben, mint dárda, sisak?

A frakk!

A hadviselésnek a titka mi most?

Békét mi csinál odalenn hamarost?

A frakk, a frakk, a frakk.

Majd ez kell jövőre csak.

Ki vala Transzválba sok évig az ur?

A bur!

Ki az, aki nem tudja ma még, hogy mi a zsur?

A bur!

Ki az, aki hogyba csatába megyen,

Nem gondol még arra, hogy frakkja legyen?

A bur, a bur, a bur.

Látszik, hogy nem igazi ur!

Node nem akarok én is nemzetközi intervenciót kitéjteni a transzváliak ügyében s ezért be is zárom mai leveletem.

Britt Annika.

Napirend 1899. október 31-én.

Naptár: kedd, okt. 31. — Róm. kath.: Farkas. — Prot.: Reformáció emléke. — Görög-kel.: (okt. 19.) Jeel. — Nap két 6 óra 45 perckor; nyugszik 4 óra 42 perckor. — Hold két 3 óra 55 perckor; nyugszik délután 3 óra 22 perckor.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: változás nem várható.

Színház: »Görög rabszolga«; operett.

— (Személyi hir.) Baranyavári Tor-may Károly alispán ma este a gyorsvonattal érkezik haza két napi távollét után Budapestről.

— (Az izraelita hitközség közgyűlése.) A pécsi izraelita hitközség képviselőtestülete f. évi október 29-én, vasárnap d. e. 10 órakor tartotta az iskola dísztermében közgyűlést. A közgyűlést Csepreghi Schapring-ger Gusztáv elnök nyitotta meg s következtek a jelentések. Schapring-ger megemlékszik Perls Ármin tíz éves szorgalmas működéséről és kéri a közgyűlést, hogy bizza meg a közgyűlés az etöljáróságot azzal, hogy dr. Perls Árminnak tíz éves székfoglalója alkalmával a közgyűlés érzelmeit megfelelő módon kifejezésre juttassa. Az indítvány hosszabb vita után elfogadtatott. A templom kibővítésére vonatkozólag konsta-

tálta a közgyűlés, hogy a terv Ullmann építész mérnöknel van kidolgozás végett, konstataltott továbbá az is, hogy a város multkoriki közgyűlésén a posta kertre vonatkozólag nem határozott. Az 1900. évi költségvetési előirányzat elfogadtatott. Az 1899. évi számadások megvizsgálására a következő három tagu bizottságot küldték ki: Neumann Ignác, Naschitz Adolf és Neuberger Adolf. Werdisheim I. részére végkielégítéseül 1000 forintot szavazott meg a közgyűlés s több apró ügyek elintézése után jóval 12 óra előtt véget ért.

— (Halálozás.) Özvegy Vidákovics Istvánné szül. Gadó Mária, életének 72-ik évében, meghalt. Temetése ma délután 3 órakor volt az Ágoston-utca 63-ik számú házból a budaikülvárosi temetőbe. Az engesztelő misét holnap (kedden) tartják lelkiüdvéért az Ágoston-templomban. Az elhunytat négy gyermeke, tizennégy unokája, egy fivére és nagyszámu rokonság gyászolja. — Stajevits Pál földbirtokos, életének 88 ik évében, Mohácson meghalt. Temetése ma volt nagy részvét mellett ugyanott. Az elhunytban Stajevits János, megyei törvényhatósági bizottsági tag, atyját gyászolja. Az elhunytat kiterjedt rokonság, köztük unokái és dédunokái, siratják.

(Kitüntetett erdész.) A király Frigyes főherceg szolgálatában álló Ruzsovits József erdészeti felvigyázónak Bellyén sok évi hű, eredményes szolgálata elismeréséül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— (Kinevezés.) Marschall Ferenc, okleveles gépészmérnök, a Magyar Tengerés Folyambajózási Részvénytársaság-hoz Budapestre mérnökké neveztetett ki. Az új mérnök fia néhai Marschall Ferenc, volt pécsi községi elemiiskolai igazgatótanítónak.

— (Agyonlőtt vadász.) A bellyei főhercegi uradalom két maissi erdőre a maissi uradalmi akácerdő szélén, a Bezedekre vezető uton Radics Pál maissi lakossal, hirhedt orvadászszaal találkozott, a mint vadásztegyverrel kezében cserkészni ment. Az erdőörök felszólították, hogy álljon meg és adja át fegyverét. De ő nem engedelmeskedett, sőt ellenkezőleg ráfogta puskáját Földváry erdőörre. Erre a másik erdőör, Dobler Pál rálőtt az egyébként is közveszélyes Radics Pálra s oly szerencsétlenül találta mellén a vadorzót, hogy ez szörnyet halt. A vizsgálat folyik.

— (Bankett.) A szentlőrinci társas-kör az új járásbíró, Mariovszky István tiszteletére november hó 5-én bankettet tart.

— (Szöllősgazdák értekezlete.) A pécsi szöllősgazdák tegnap délelőtt 10 órakor a városi Tornacsarnokban értekezletet tartottak egyesület alakítása végett. Az értekezleten Jobst László dr. ügyvéd ismertette az egyesület céljait s egy hét tagból álló bizottságot küldtek ki az alapszabályok kidolgozása végett.

— (Esküvők.) Moskovits József dr., nagyváradi szeszgyáros, tegnap házasságot kötött Löwy Annával, Löwy Lipót dr. leányával. A polgári esketést főispáni engedéllyel Majorossy Imre polgármester végezte. Tanúk voltak May Jakab cukorgyáros Horvátországból és jánosi Engel József. — Fisch Sándor, bányatelepi mézszáros, tegnap nőül vette Goldhammer Gizellát. — Mocsáry Kálmán, fogyasztási adóhivatali tisztviselő, tegnap kötött házasságot Halaszek Máriaival.

— (Az igazságszolgáltatás kezében.) A napokban irtuk, hogy Zsemenye pusztán Tamás János odavaló lakos házából eddig ismeretlen tettesek egy világos pejkancát elkötöttek. A gazda panasza folytán megindult nyomozás során sikerült a tettest Marcali József foglalkozás nélküli bojtár legény személyében kideríteni. A legény nem is tagadja a lopást s azzal védekezik, hogy nagy nyomorúsága vitte rá a lókötésre. A lovat Zomborba vitte és ott adta el allítólag egy előtte ismeretlen embernek. A lóköttő legényt ma behozták a pécsi ügyészség fogházába.

— **(Megölte a vonat.)** A napokban végzetes vasúti szerencsétlenség történt a Nasitzi helyi érdekű vasút vonalán levő Medice és Szent-Király állomások között. A 4. számú személyvonat elé került az egyik átjárónál egy öt személylyel terhelt kocsi, melyet a vonat elütött s míg a kocsin voltak közül négynek, kisebb horzsolásokon kívül más baja nem történt egy — eddig még ismeretlen nevű asszony — ki a kocsis mellett ült, oly szerencsétlenül esett a mozdony elé, hogy annak kerekei elvágta az asszony nyakát. A táviratilag meghívott szent-lőrinci pályaorvos már csak a beállott halált konstatálhatta.

— **(Járvány az iskolásgyermekek között.)** A siklói iskolásgyermekek közt ismét szétterjednek a különböző gyermekbetegségek, ilyen a gégelob, a diftéria, a vöröshimlő. Halálozás eddig csak kettő fordult elő. Ugyilátszik a halál az idén ismét néhány gyermeket áldozatul ejt. Az iskolai mulasztások napról-napra szaporodnak.

— **(Téli álmat alvó emberek.)** A „Post” orosz levelezője szinte hihetetlen dolgot ír lapjának Pszkov kormányzóság falvairól. E kormányzóságban egész falvak vannak, melyek téli álmokra készülnek, mit az oroszok „locká”-nak neveznek. Itt igen nagy a nyomorúság és ugyszólván folytonosan éhséggel küzdenek az emberek. A parasztek már évek óta megszokták, hogy a telet átáludják. Az egész család a kályha mellé fekszik és naponkint csak egyszer kél föl, hogy egy darab kenyeret egyék és vizet igyék, azután a másik oldalára fordul és tovább alszik. . . . Egy-egy családtag naponta felkél, hogy a tüzet éleszsze s eközben óvakodik a gyorsabb mozgástól, nehogy valahogy étvágyat kapjon, mert a kenyér nagyon drága. A parasztkunyhókban egész télen nem hallani más emberi hangot, mint a mély álomba merült lakosok horkolását.

— **(A reformáció emléke.)** Október 31-én holnap (kedden) éppen 380 éve lesz annak, hogy Luther Márton ágostonrendi barát a wittenbergi vártemplom ajtajára 95 tételt függesztett ki, melyekben a többek között azt is kimondta, hogy a bűnt egyedül Isten és nem a pápa bocsáthatja meg. E tételk kifüggesztésének napja a reformáció kiinduló pontja s e napot minden évben kegyelettel ünnepli meg a protestáns egyház az egész világon. Holnap a pécsi református imaházban is istentisztelet lesz a reformáció emléke alkalmából.

— **(Beszélő telefon.)** Az ujkor nagy jelentőségű találmányai: a drótnélküli telegráf és a távrajzolás mellett méltó helyet foglal Poulsen dán mérnök találmánya, a beszélő telefon. A fonográfal egybeszerkesztett telefonkészülék a fölvetett közleményt tetszés szerinti időben adja elő. Mikor hazaérkezik az ember, csak a telefont kell megkérdeznie, hogy mit üzentek neki, míg odajárt. A fonográf-telefon eszméje nem új, próbálkoztak is vele már többben, de eddig sikertelenül, mert a távolból hangzó beszédet nem sikerült a viaszlapra rögzíteni. Poulsen viaszlap helyett hajlékony acél-szalagot használ, a melyről a vett közleményt is sokkal könnyebb eltávolítani. A készülék általában egyszerűbb, mint az Edisoné és úgy van berendezve, hogy az áram beleütődik egy kicsiny elektromágnesbe, mely aztán a hengerről-hengerre futó acél-szalagra hat. Mikor a telefonba szólnak, akkor az elektromágnes a hangrezgést átviszi a szalag magnetikus felületére és ezáltal abba nyomváltozásokat vés. Mikor a halló kagylót a fülhöz emelik, a szalag visszacsavarodik az első hengerre és a telefon előad éppen úgy, mintha akkor szólnának bele élőszóval. A szalag elektrizált helyei ugyanis ugyanazon rezgést végzik a magnetikus hatás alatt, a minőt a felvett szó okozott. Ha a megrögzített közleményre már nincs szükség, egy mágnesruddal kétszer-háromszor végigsimítjuk a szalagot és eltűnnek a nyomok. Poulsen készülékét a koppenhágai távbeszélő tár-

saság mérnöki osztályában — hol röviddel ezelőtt még alkalmazásban volt — mutatta be s a kísérletek meglepően sikerültek. Az éneket még jobban közvetíti, mint a beszédet, de azért a szavak is tisztán érthetők belőle. A találmány értékesítésére részvénytársaság alakult, mely most szabadalmaztatja az összes államokban.

— **(A milliomos lovászegény.)** Valódi amerikai izü karriérját közli a Revues de Revues Hines V. Leslienek, ki Nebraska mellett egy ültetvényesnél mint lovászegény szolgált napi féldollár szolgálai bérért. Egy napon Hirks nevű ismerőse látogatja meg Butéből azzal a hírrel, hogy meghalt a nagybátyja és ráhagyta hat milliónyi vagyonát. Bizonyítékul mindjárt át is adott neki ötvenezer dollárt. Hines el se kérte az időközben megszolgált bérért, hanem rögtön Chaldrónba ment barátjával, hol a vadregényes élet kezdetét vette. A chaldroniak soh'se láttak olyan vig napokat, olyan lakomákat. Hines a libamájpástétomot külön vonaton hozatta Chikagóból és hozzá a legdrágább étlapot válogatta össze. Egész Chaldrón hivatalos volt az asztalához, két napig minden bolt zárva maradt, a lapok sem jelentek meg, mert valamennyi kereskedő, iparos, tisztviselő, szerkesztő, szedő vagy Hines lakomáin dőzsölt, vagy a mámorát sietett kialudni. Chaldrónból Deadwoodba, onnan San Franciskóba tette át lakását az ujdonsült nábob és mindenütt tovább üzte a pazarlást. Társaságát állandóan 50—60 „barát” és „barátnő” képezte. Három hét alatt szárnyra kelt az első millió, két hét múlva megint a másik. Hirks Bob, ki az örökség hírét hozta, belebetegedett a nagy vigaságba. Ennek számára egy külön vonatot bérelt Hines Leslie, azt kórházfelszereléssel rendezte be és abban járta meg Amerika legjobb orvosait. Hirks mégis meghalt és barátja fejedelmi pompával temettette el. Hines azután Japánba, Ausztráliába vitorlázott s ott folytatta a dobozást. A nagybácsi gyászéve még nem telt le, mikor Hines mind a hat milliótól megszabadult szerencsésen. Utolsó pénzén visszament Nebraskába, előbbi helyére és beállt a régi gazdájához — fél dollárért egy napra — lovászegénynek. Másnap felült a lóra, mintha soha el sem ment volna. De nem birt vele. A nagy vagyonnal együtt pazarolta el az egészségét is. Két hónapi szenvedés után meghalt; temetése költségeit a többi lovászegény adakozta össze. Egy év alatt 24 millió koronát elverni — ehhez is amerikai vér kell.

— **(Vasúti baleset.)** Hátborzongató véres szerencsétlenség történt ma délelőtt Bakócán. Horváth Péter segédfékezőt ma a tehervonat tolatás közben valósággal ketté szelte. A ballábát tövében vágta le testéről és óriási vérzés közt siettek a munkások segélyére. Horváth nem vesztette el eszméletét és egyre így siránkozott:

— Nem, nem halhatok meg. Nekem gyermekeim vannak, meg feleségem, kenyeret kell keresnem számukra!

A szerencsétlenséget saját vigyázatlansága okozta. Horváth Pétert a kórházba szállították, hol az óriási vérvesztés és a beállott sebláz következtében délután négy órakor ki-szenvedett.

— **(Élelmi cikkek hamisítása.)** Nemcsak nálunk isznak cikóriát kávé helyett s nemcsak nálunk esznek margarint vaj helyett: így van ez Párisban is. Csakhogy ott a rendőr-főnök végigjárja a piacokat, megvizsgálja a raktárakat s szigoruban ítél, mint a hogy nálunk szokott történni. A múlt hónapban a vizsgálat a következő eredményt közölte: 580 borvizsgálatnál 78 volt jó, 227 kielégítő, 175 meg volt kereszelve, 10 pedig szalicisavval telítve. 13 ecetpróba közül 2 jó volt, 3 tűrhető, 8 pedig alkoholecettel vegyítve. Ötvenhat féle sört próbáltak ki; ezek közül 27 jó volt. 16 kielégítő, 11 kénsavval, míg 2 szacharinnal volt keverve. 18 féle almabor közül öt volt tűrhető, 7 meg volt kereszelve, három mes-

terségesen megfestve, három pedig szacharinnal hamisítva. 50 különféle szeszneumből csupán 12 ütötte meg a mértéket, a többi úgy volt összezsugorolva. 252 tejvizsgálatnál 102-t engedtek át, 80 le volt fölözve, 2 mesterségesen festve, 35 pedig borsavval és chlórkalival hamisítva. A próbát legjobban állotta ki a vaj és a sajt, melyeknél 222 közül csak ötöt utasítottak vissza. Nagyon rosszul ütött ki a vizsgálat a husnál, vagy 70 eset közül 1-szer elromlott. 12-szer meg volt festve, vagy borsavval tisztítva stb. A párisi kiállítás vendéglői menüje tehát egyáltalán nem kecsegtető!

Művészet, irodalom.

○ **Unatkozó király.** Szombaton este közepes ház előtt került színre másodszer Chapi bájos operetteje az „Unatkozó király”. A szereplőkről már a bemutató előadások elmondtuk véleményünket, s szombaton este is a siker oroszlánrésze a direktor páré volt, kik mellé mint méltó partnerek sorakoztak Szekula Sárka, Kozma István, Mezey Andor, Nádassy, Németh, Sarlay és Delli. A bemutató előadásról szóló referadánkban tévedésből kimaradt Sebestyén Géza és Nagy Vilma, kik pompás játékukért nem csekély dicséretet érdemelnek.

○ **A csikós.** Megszokott vasárnapi publikum és zsufolt ház előtt került színre tegnap délután Szigligetinek egy régi, de jó népszínműve, a „Csikós”. Az előadás a jobbak közül való volt. Mezey Andor a címszerepben ért el szép énekével hatást, Szekula Sárka is sok tapsot kapott. Németh mint öreg csikós kitűnő alakítást produkált s ha tekintetbe vesszük, hogy Batosi néhány órával az előadás előtt „ugrott be”, Bence szerepében őt is meg kell dicsérnünk. Asztolf szerepét Delli játszotta s mint táblabíró igen jó volt Nádassy is, nem különben a nemzeti asszony szerepében Ágh Ilona. Taps persze volt bőven, hiszen a lelkes ifjuság elég nagy számmal kereste föl tegnap délután a színházat. (H. E.)

Sárdi ház.

(Géczy István 3 felvonásos népszínműve.)

Bemutató előadás 1899. okt. 29.

Tegnap, vasárnap este volt Géczy István „Sárdi ház” című népszínművének premiérje. A darab Géczy gyöngébb népszínművei közé tartozik, a pécsi közönség sem nagyon érdeklődött utána. Kolozsvárott azonban, hol első ízben került színpadra a Sárdi ház, oly nagy sikert ért el, hogy mind e mai napig állandóan műsoron van. A fővárosi kritika elejtette Géczy ezen népszínművét, de a vidéken a számottevő nagy városokban mindenütt sikert aratott.

A darab gyengén indul és az első felvonás éppen nem vall Géczy gyakorlott tollára. A második felvonás már telve van drámai motívumokkal és feledteti azt a rosszat, a mit kénytelen-kelletlen az első felvonásban végig „élveztünk”.

Sárdi egy gazdag kisvárosi gazda, a ki a városkába jött szintársulat egyik primadonnájába belészeret. Sárdi azonban nős és így a primadonnát feleségül nem veheti, valóni készül tehát feleségétől, a ki a családot ért lelki rázkódtatásokat nem bírva ki, meghal. A primadonna most nőül mehetne a gazdag paraszthoz, de ott van Garami, a jegyző, a kit szeret és a ki viszont szereti, tehát most válaszon van. Választania kell a gazdagság és a szegénység között. Garami bátorítja a primadonnát és csak buzdítja a házasságra, azt remélvén, hogy a primadonna, ha nőül is megy Sárdihoz, azért mégis őt fogja szeretni. Még elő is segíti a házasságot, ezáltal a maga részére nyervén Sárdit s kivívja, hogy Sárdi a feleségének szeretőjét protegálja be a főjegyzői székbe. Garamit, a házibarátot főjegyzővé vá-

lasztják. A nevezetes nap estéjére egy illatos levélkében Sárdiné találkát ad Garaminak, a ki a találkára el is jön. A levélke azonban Sárdi kezébe jut és így Sárdi régi gyanuját jogosultnak látván, boszút esküdik feleségének és a jegyzőnek. Végrendeleltel mindent a leányára hagy, leányát hozzáadja Bertihez, mely házasság eddig Sárdiné miatt nem valósulhatott meg, azután felgyújtja a házat.

Benn égnék mindhárman Sárdyné, Garami és a boszuálló Sárdy is! A halálban mégis egyesül feleségével, a ki megundorodik szerelmesétől látván annak gyávaságát, odahúzódik férje mellé és az ő karjaiban temetkezik az aláhulló tüzes üszkők és gerendák közé. Ez a Sárdi ház tragédiája.

A főszerepet *Sebestyén* Géza adta. Duzadó drámai erő van *Sebestyén* Gézában. A lelki kinokat és gyötrelmeket megrázóan tudja visszaadni, szinte beleéli magát abba a helyzetbe, a melybe Sárdy került. A parasztagaszt, kiből felesége kabátos embert faragott, az ő saját gondolatmenetével, természetességével kitűnően alakította. Arca visszatükrözte Sárdi mélyeségek lelki fájalmát, nagy volt a szerelmében, nagy volt a boszujában is. *Sebestyén* játékát zajosan megtapsolta a közönség és a második felvonás végén háromszor is a lámpák elé hívták.

Jeszenszky Irén adta Sárdynét, aki nőül megy olyan emberhez, a kit nem szeret, csak azért hogy jómódban élhessen, de urát megcsalja és szerelmi viszonyt folytat azzal, a kit igazán szeretett. Egy szirén állott előttünk, a ki előtt még a családi tűzhely sem szent. *Jeszenszky* Irén megállotta helyét; a darab sikere az ő és *Sebestyén* Géza érdeme. A darabba szőtt enekszámokat *Szekula* Sárika énekelte. A tágas színházat betöltötte az ő elbűvölő hangja és *Nádaslyal* énekelt kettőset kétszer kellett megismételnie.

Garamit *Bátosi* játszotta, a ki a megbeárgédott Könyves helyett csak a délután folyamán ugrott be. És *Bátosi* ennek dacára megállotta helyét, mi kifogásolni valót sem találtunk játékában.

Baróthi Irma telve volt elevevésséggel, ki is tapsolták. A többi szereplők is nagyban hozzájárultak a jó sikerhez, különösen *Németh*, a ki a sok szomorúság közé egy kis derűt is csepegtetett. Csak azt ajánljuk *Tiszay*nak, hogy a kóristákat kevesebbet szerepeltesse, mert ezeknek játéka sokat ront a jó előadáson.

A darab nem ment minden tulzástól, de sok benne az életigazság. (Np.)

○ **Az első hónap.** Szeptember 29-én a »Bányamester«-rel vonult be *Tiszay* Dezső szintársulata új otthonába, Pécsre. Ime tegnap már eltelt az első hónap a színi szezomból. Az első hónap, az első lépés a legnehezebb. A közönség ha nem is tolong még a színházba, de az idegenkedés, a közönyösség is távol áll tőle. Lassan barátkozik, de annál biztosabban. Művészeti szenzációkra nem lehetett még így alkalom. Az első hó repertoárját úgy kellett egybeállítani, hogy az összes erőit bemutathassa az igazgató. És elvonultak előttünk sorba valamennyien. Kedves volt ez és biztató. A közönség szeretetreméltó buzgósággal bátorította színészeinket, mintha csak azt mondta volna:

— Ne féljete, hisz nem vagyunk mi olyan mogorvák, zordok.

A barátkozás, a bátorítás őszinte meleg tapsokban rejtette első gyönyöreit és ha az első taps gyenge szála buján befészkelik magukat a közönség űlkébe, ha a csirák szabadon bizton fejlődhetnek, úgy megéri a gyümölcs, a szép — siker.

A színiidény első hónapjában színrekerült:

Népszínmű (esti előadásban) 3; délutáni előadásban 4. Tragédia 2. Operett 12. Színmű 3. Bohózat 4. Dráma 4. Vigjáték 1. Opera 2.

Ujdonságok voltak: három bohózat, u. m. »A léry vadászni jár«; »Ujfundlandi« és a »Hipnotizált anyós«. Három operett: »Görög rabszolga«, »Ezredtombítás« és »Unat-

kozó király«. Dráma 1 volt, a »Kisértetek«. Vigjáték szintén 1 volt, a »Két Champignol« és népszínmű szintén 1, a »Sárdi ház«.

Legtöbbször került színre a »Görög rabszolga« operett, mely a holnapi estén éppen ötödik előadását éri meg első hónapjában a színiidénynek.

Operettek színre kerültek még: »Bányamester«; »Varázsgyűrű«; »Talmi hercegnő«; »Ezredtombítás«; »Kék asszony«; »Tiszturak a zárdában« és kétszer az »Unatkozó király«.

Népszínművek: »Gyerekkasszony«, »Viola«, »Sárdi-ház«.

Tragédiák: »Bánk bán«; »Hamlet«.

Színművek: »Vasgyáros«; »II. Rákócy Ferenc fogsága« és »Gyurkovics leányok«.

Bohózatok: »A léry vadászni jár«; (kétszer); »Ujfundlandi«; »Az én Lipótkám« és »Hipnotizált anyós«.

Drámák: »Kisértetek« (Kétszer); »Narciss«; »Becstelének«.

Vigjáték: »Két Champignol«.

Opera: »Zsidónő« (kétszer).

Délutáni előadásban színre kerültek: »Szultán« (operett); »Náni«, »Vén bakancsos és fia, a huszár«, »Ördög mátkája« és »Csikós« népszínművek.

○ **Fővárosi Lapok.** Magyarország e legrégebb szépirodalmi lapja, mely hetenkint páratlan gazdag tartalommal és pompás képpekkel jelenik meg, e héten nagy átalakuláson ment keresztül. A lap szerkesztését Thuri Zoltán, a kiváló író és nagy sikereket látott drámaíró vette át, a kinek nevével egy új, fényes aerája indul meg a »Fővárosi Lapok«-nak. A lap főmunkatársa Molnár Ferenc, a fiatalabb írói gárda e nagytehetségű, széles körben ismert tagja. A »Fővárosi Lapok« segédszerkesztője maradt, mint volt *Erényi* Nándor. A kitűnően szerkesztett előkelő hetilapot a szerkesztőkön kívül a munkatársak díszes serege fogja visszavezetni arra a dicsőséges pályára, melyen a régi »Fővárosi Lapok« oly sok elismerést aratott. A »Fővárosi Lapok«-at melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára: negyedévre 3 frt, félévre 6 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Hold-utca 15. szám.

Pécs szab. kir. város

meteorológiai állomása jegyzetei

1899. október 30. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = m.m. 67.8. (süllyedő).

Hőmérsék = 5.3 °C

» maximuma: 15.9 °C

» minimuma: 9.8 °C

Párányomás: 6.6 mm.

Relatív nedvesség: 99

Felhőzet: 0°

Szélirány s erő:

Csapadék 24 órai:

Hosszabb ideig állandó.

Dr. Csirer.

Folyó sz. 33. Időnyérlet 33. sz. Páratlan bérlet.

Nemzeti Színház.

Kedd, 1899. október 31-én.

A görög rabszolga.

Nagy operette 3 felvonásban. Irta Owen Hall. Zenéjét szerette Johnes Sidney. Fordították Makai és Pásztor. (Rendező *Tiszay*.) A díszleteket festette *Spannraft* Agoston. az operaház festője. A táncokat betanította *Hans Gyuláné*, a népszínház balletmesternője.

S Z E M É L Y E K:

Antonia	Szekula	Aspasia	Tibor
Iris	<i>Tiszay</i> né	Archiás	Delli
Marcus	<i>Németh</i>	Diomed	Mezey
Heliodorus	<i>Tiszay</i>	Melanopis	Nagy

Szerda, nov. hó 1-én

Délután 3 órakor fel helyárrakkal

Molnár és gyermeke,

színmű.

Este fél nyolc órakor

Henschel fuvaros,

színmű.

Törvénykezés.

§ **A dunaföldvári népzendülés.** Két nap tárgyalta a szegzárdi kir. törvényszék az ismeretes dunaföldvári népzendülés ügyét. E hatalmas bünpörnek előzményét az képezte, hogy *Jónás* János és társai 1898. március hó 10-én kérvényt nyújtottak be az illetékes hatósághoz, a melyben 13 ára a szabadsajtó megvédelmezése céljából körmenet megtartását kérelmezték. A főszolgabíró azonban eme kérelmet elutasította. Ennek dacára március 13-án a buzatéren hatalmas néptömeg verődött össze, a mely a hatóságokat illetlen szavakkal szidalmazta és a közrend ellen agitált. A zugolódo tömeg a főszolgabíró és *Mendina* csendőrhadnagy figyelmeztetése dacára nem oszlott szét, hanem a karhatalomnak ellenszegülést tanusított. Eközben a gyorsan érkező csendőri segély már alig bírta fenntartani a rendet. *Buday* Gyula szakaszparancsnok látva, hogy a tömeg nemcsak szavakkal, hanem tetteleg is ellenszegül, egy végső kísérlettel újra lecsendesíteni, megnyugtanni iparkodott a tömeget s midőn a tömeg ennek dacára sem akart széteszlani, szuronyt szegezve, lassu menettel szoritotta vissza a tömeg zömét, mi közben *Zersa* Mihály és *Szili* József a szenvedett szuras következtében meghalt, mig többen megsebesültek. A tömeg erre lassan széteszlott. A törvényszék a zendülők azon részét, a mely a hatósággal szemben nagyobbfoku ellentállást fejtett ki, hatóság elleni erőszak büntette miatt helyezte vád alá. *Mitiner* Ferenc vezérlete alatt 89 dunaföldvári ember ült a vádlottak padján, a kik a főtárgyalás folyamán a zendülésben való részvétüket beismerték ugyan, de a tényleges ellentállást tagadták. Bevallottak, hogy lelketlen izgatónak ültek fel, a kikkel régóta összeköttetésben állottak. A kir. törvényszék a főcinkosokat, névszerint *Mitiner* Ferencet, *Boglyas* Istvánt, *Vicsai* Pált, *Peszlényi* Ferencet, *Jónás* Istvánt és *Kolozsvári* Lajost hatóság elleni erőszak miatt négy-négy havi fogházra, mig a többieket, a kik csak csekélyebb részt vettek, egyegy havi fogházra ítélte el. Az ítélet ellen a terheltek egy része felebbezett.

§ **Mit csinál Krecsányi Pécsen?** Megirtuk, hogy *Krecsányi* Kálmán, budapesti nyolcadik kerületi kapitány e hét elején Pécsre jött és itt borvizsgálati ügyekben jár el. Tudvalevő, hogy a pécsi Engel-cég hamis borai ügyében *Krecsányi* és *Boda* Dezső kapitányok marasztaló ítéletet hoztak s Engeléket 10 napi elzárásra, 1000 frt pénzbírságra s az ítéletnek több napilapban való közlésére ítélték. Engelék dr. *Friedmann* Bernát ügyvédjük útján a belügyminiszterhez felebbeztek az ítélet ellen s a belügyminiszter új pótlóvizsgálatot rendelt el. Ezzel *Krecsányi* Kálmánt bizta meg a főkapitány, a ki le is jött Pécsre s itt folytatja a vizsgálatot. Engelék azzal védekeznek, hogy ők sokkal több bortörkölyt tudnak előállítani, mert 26 holddal nagyobb szőlőjük van, mint az a kataszterben áll. Így tehát több törkölyt is tudtak előállítani megengedett uton s módon. *Krecsányi* Kálmán kapitány tehát kerületi mérnökkel felmérte mindjárt megérkezése után Engelék szőlőjét. Másodsorban meg kell állapítani, hogy kinek cimere érkezett vasuton az a sok cukor, festékanyag, glicerin stb., szóval oly anyagok, a melyek hamis bor előállításához szükségesek. Ez a két utóbbi pont sok dolgot ad a vizsgálatnak. Eddig kihallgatták a vasuti állomás főnökét, az állomás összes tisztviselőit, számos kereskedőt, iparost és gazdát. A sok tanu kihallgatása még vagy két hetet vesz igénybe.

A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztőség!

Becses lapjának folyó hó 25-iki számában özv. Zindl Józsefné által közzétett panasza a következő válaszom van:

Zindl József stárai tanító nem az „Első Magyar Általános Biztosító társaságnál”, hanem a „Magyar Franciánál” volt a 13114. sz. kötvénnyel oly módon biztosítva, hogy elhalálása esetén a díjfizetés ugyan megszűnik, de a biztosított tőke csak 1902. október hó 12-én válik esedékessé.

Az elhalálást igazoló okmányok beérkezése után a díjmentes kötvény 1902. október 12-iki esedékességgel kiállított és özv. Zindl Józsefnének ajánlva elküldetett. Az illető ajánlott levél azonban azon megjegyzéssel érkezett vissza, hogy a címzett ismeretlen.

Ezen adatokból kitűnik tehát, hogy az ügy részünkről szabályszerűen elintéztetett és hogy özv. Zindl Józsefnének csak 1902. okt. 12-én van joga a biztosított összeg kifizetését követelni.

Teljes tisztelettel

Ladányi Sándor

az „Első magyar általános biztosító társaság” pécsi főügynökségének titkára.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése okt. hó 30-án. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Hosszu szünet után ma délelőtt 11 órakor ismét megkezdte a képviselőház tanácskozásait. Három miniszter adott be törvényjavaslatot. Lukács László pénzügyminiszter az indemnitásról; Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter az új postatakarékpénztári épületről; Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a gazdasági munkavállalkozók, valamint a nap-számosok közötti viszonyról.

Most Barabás Béla állt fel. Olvasta — ugymond — a lapokban, hogy a hadügyminiszter egy rendeletet adott ki, mely szerint a tartalékosok a katonai szemléken csak „Hier”-rel jelentkezhetnek.

Madarász József: Szégyen! Gyalázat! Barabás Béla: Eddig nem volt ilyen rendelet.

Lakatos Miklós: Szemtelenység!

Barabás Béla: A csehek „Zde”-je forradalmi jelszó. Csehország Ausztria tartománya; de „jelen” törvényes államnyelven van mondva, mert Magyarország önálló állam. A háboruban ugyebár használják: „Rajta magyar!”, „Előre magyar”, sőt a tiszték a Kosuth-nőt át énekelni is megengedték, míg most börtönbe vetik a magyar szóval jelentkező tartalékosokat. Elmondja, hogy Aradon egy oláh tartalékost a magyar szóért agyonkínóztak, halálba kergettek. Vizsgálatot kér. Bizik a miniszterelnökben, hogy lesz bátorsága a sérelmet megtorolni.

Az interpelláció zajos tetszés mellett kiadatott a miniszterelnöknek.

Legközelebbi ülés szombaton lesz.

TÁVIRATOK.

— **A transzváli háború.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Mafekingből folyó hó 21-ről kelt táviratban jelentik, hogy ott minden jól megy. A négy óras bombázás emberéletben nem tett kárt.

Ladysmithből öt század gyalogság, három ezred lovasság, egy hegyi tüzéreg, négy tábori üteg és a natáli önkéntesek előrenyomultak. Egy század huszár megtámadta az ellenséget, amely heves ágyuzást és puskatűzelést kezdett. Mint-hogy a támadással délután semmit sem

érhettek el, a csapatok szabad ég alatt táborot ütöttek. Napfölkeltkor az ellenség visszavonult.

Ladysmithből érkező hírek szerint a boerok mind szorosabban zárják körül Ladysmithet. A városban lakó polgárokat utasították, hogy a várost hagyják el.

Fokvárosba Maceruból táviratozzák, hogy a basutok földje nyugodt.

Párisból írják, hogy a Párisban lakó előkelőbb németalföldi írók gyűlést tartanak, hogy bizottságot alakítsanak, melynek feladata lesz Európában mozgalmat indítani a boerok érdekében.

Madridból jön a híre, hogy az angol hadbizottság kétezer öszvért vásárolt, melyek darabjáért 400—800 pezétát fizettek. Már 500 öszvért hajóra is szállítottak.

Londonba White tábornok a következő jelentést küldte: A boeroknak a glencoei csatában 500 halottjuk és sebesültjük volt. A Talanca domb tetején három hasznavehetetlen ágyút találtak, melyeket a boerok hagytak hátra.

— **Franciaország és az afrikai háború.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Decourcelles volt londoni nagykövet a Figaróhoz intézett levélben kijelenti, hogy nem tudja megérteni, milyen alapon állítják bizonyos lapok azt, miszerint ő 1896-ban az angol kormány-nak felajánlotta Franciaország támogatását arra az esetre, ha Angolország és Németország között Transzvál miatt szakadás állna be.

— **Vasmegyei közművelődési egyesület.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Szombathelyen tegnap alakult meg a vasmegyei közművelődési egyesület, melynek máris 500 tagja van.

— **Képviselőjelölés.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Marmarosszigeten az elhalt Urányi Imre képviselő helyébe az ottani szabadelpártpárt Lator Sándor alispánt jelölte.

— **A miniszterelnök és a „hier”.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülése után Széll Kálmán miniszterelnök megköszönte Barabás Bélának mérsékletes hangon tartott mai beszédét a „hier” és „jelen” ügyében. Barabás felelte:

— Bánffy alatt másként beszéltem volna, de hinni akarom, hogy a sérelmet orvosolni fogja.

Széll pedig ezt válaszolta:

— *Oktober hatodikára sem ígertem semmit és a Ház elnökét mégis leküldtük Aradra. Ugy most sem ígerek semmit!*

— **Stefánia völegényjelölt-jéről.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Lónyay Elemér gróf szombaton váratlanul Olaszi-Lisztkára érkezett.

— **A király Gödöllőn.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A király holnap Budapestről visszatér Gödöllőre.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
ZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENCZ
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Budapesti börze.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. okt. 30.

A budapesti gabona-börze árai ma a következők:

Buza, májusra: 8.16; októberre: 8.30 Ten-geri: 5.07. — Rozs: 6.58. — Zab: 5.38.

Az értéktőzsdén az árák a következők: Osztrák hitelrészvény: 371.25. — Magyar hitelrészvény: 376. — Államvasut: 332.25.

Különálló

elegáns lakás,

7 szobával és mellékhelyiségekkel, ugy-szintén 4 lóra istálló. május 1-étől bérbeadandó. Bővebbet Batory-u. 15 sz., Ott M. és fiainál.

Sütő-tanonczok

teljes ellátással fölvétnek
BUDAPESTEN

Köszler Jakabné

sütőüzletében,

VIII., Örömvölgy-utca 11. sz.

További felvilágosítást Morgenstern Béla helybeli sütőmester ad.

1236. sz.

1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbíró-ság 1899. évi V. IV. 207/3. számú végzése következtében dr. Lauber Rezső ügyvéd által képviselt Benczenleitner József javára Surányi Kálmán ellen 13 frt 20 kr. s jár. erejéig 1899. évi október hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 990 frtra becsült ingóságok, ugy mint butor, házi felszerelés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécsi kir. járásbíró-ság 1899-ik évi V. IV. 207/4. számú végzése folytán 13 frt 20 kr. tőkekövetelés és ennek kamai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 6 frt 20 krban bírósággal már megállapított költségek erejéig Pécs, Perczel-utca 38. sz. alatt leendő essközlésére 1899. évi november hó 10-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellet a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pécs, 1899. évi október hó 28-ik napján.

Fonyó Istvá
kir. bir. végreha